



Kurum : Işık Üniversitesi
Başlık : Fox TV "Çalar Saat" - Konuk: Rektör Prof. Dr. Hasan Bülent Kahraman
Konuşmacılar : Ezgi GÖZEGER ÖZMEMİŞ, Prof. Dr. Hasan Bülent KAHRAMAN
Video Adresi : https://youtu.be/sAMYvnDP2_k
Yayın Tarihi : 29.07.2022



Ezgi Gözeger Özmemiş: Eğitim dendiği zaman eğiteniyle, öğreteniyle o eğitimi alanıyla, velisiyle, bu işin maliyetiyle sevgili izleyenler, hedefiyle, amacıyla bütüncül bir şekilde konuya bakmaya çalışıyoruz her gün ekrana taşıdığımız haberlerimizle. İçinde bulunduğumuz süreçte üniversite sınavına girmiş izleyenlerimiz, kardeşlerim belki de benden yaşça büyük olanlar ya da yaşlıtlarım şu anda bir telaş içindeler, bir hazırlık içindeler. Çünkü ayın beşine kadar tercih süreçleri devam edecek. Yanımda Profesör Doktor Hasan Bülent Kahraman var. Hoş geldiniz diyerek başlamak isterim.

Hasan Bülent Kahraman: Hoş bulduk efendim.

Ezgi Gözeger Özmemiş: Kendisine üniversitenin anlamını soracağım. Eskiden aldığımız diplomanın anlamı neydi ama artık bugün anlamı ne? Bunları sormak istiyorum. Çünkü aslında tercih sürecinde bu bilgileri edinmek eğer hâlâ edinmediyseniz çok faydalı olacaktır diye soruyorum hocam. Ama tabii ben geçtiğimiz hafta okulunuzun mezuniyet töreninde de oradaydım, konuşmanızı da dinledim. Birincinizin konuşmasını da dinledim. Yeğenimin mezuniyeti söz konusuydu çünkü o yüzden oradaydım. Etkilendim açıkçası konuşmanızdan gerçekten etkilendim.

Hasan Bülent Kahraman: Sağ olun sağ olun.

Ezgi Gözeger Özmemiş: O yüzden sizi burada ağırlamak benim için heyecan verici onu söyleyerek başlamak isterim. Hocam, şimdi eskiden bir diploma alıyorduk. Az evvel bahsettik YKS birincisi doktor olmak istiyor. Şimdi hep parlak öğrencilerimiz böyle meslekler tercih ediyorlar ya ama aslında galiba dünya başka bir yere gidiyor. Şimdi önceden aldığımız diploma bize bir altın bilezikti. Diploma artık altın bilezik mi yoksa başka bir şey ifade eder hale geldi mi?

Hasan Bülent Kahraman: Yok, diploma her zaman altın bileziktir. Bunda hiç kuşku yok. Diplomaların ve mesleklerin, üniversitenin anlamı zaman içerisinde değişiyor. Bunda da gene kuşku yok. Birinci nesil üniversiteler; sanayi devrimiyle birlikte ortaya çıktı. İkinci kuşak üniversiteleri sanayi sonrası toplumlar ve düşünce üretti. Üçüncü kuşak üniversiteler küresel rekabetle birlikte doğdu. Bugün bambaşka bir dünyadayız. Yani bir yanıla gerçeklik sonrası dünya, bir yanıla Z kuşağının dünyası, bir yanıla bilişim diyoruz, ama bilişim kavramı bile neredeyse eskidi. Çoklu bilgi döneminde yaşıyoruz. Organik teoriler döneminde yaşıyoruz. Daha önce çözülemeyen sorunların çözüldüğü dönemde yaşıyoruz. Mühendisliğin çeşitli alt dallara dijitalizasyonun çeşitli alanlara yayılmasıyla birlikte o alanlarda daha önce karşılaşmadığımız yeni sorunların doğmasını, doğduğunu ve onların çözüldüğünü görüyoruz. Böyle bir dünyada üniversite diploması daha önce olduğu gibi ve sizin yerinde bir şekilde belirttiğiniz gibi bir meslek diploması değil. Üniversite bir

meslek size kazandırıyor, ama ben sadece şu mesleğin eski tabiriyle erbabıyım dediğiniz zaman bu bugünkü dünyanın koşullarını karşılayan bir üniversite mezunu profili size sağlamaz. Bugünkü dünyanın belli beklentileri var. O beklentilerin başında şu geliyor. Bir kere öğrenciler şunu bilsinler ki altmış sene çalışacak, yüz sene yaşayacaklar. Bu bir demografi bu bir bilim dolayısıyla bundan sonraki yüz sene içinde dünya nereye varacak? Bunu kestirmemiz mümkün mü? Değil! O zaman dünya şöyle bir çözüm buldu. Verdiğimiz diploma bize belli bir meslek alanının temel bilgilerini verir. Üniversite sizi çok yerinde bir tabir kullanayım bir meslekle tanıştırır, ama asıl o diplomanın amacı sizin önümüzdeki dönemde, önümüzdeki tarihte, önümüzdeki çağda karşınıza çıkacak sorunlara sizin uyum sağlamanızı kolaylaştıracak bir takım yetiler kazandırmışsa anlamlıdır. Ana mesele bu. Bugün üniversite diplomasını bir meslek için gençlerimiz düşünmesinler. Kendilerini 21. yüzyıl yeterliliklerini kazandıracak diplomaları, o diplomaları veren üniversiteleri tercih etsinler. Bundan sonraki yarış, bu yarış. Yani...

Ezgi Gözeger Özmemiş: Vizyon yani hocam.

Hasan Bülent Kahraman: Kesinlikle vizyon, kesinlikle vizyon. Bunun birtakım şeyleri var. Dünya harıl harıl bugün üniversite teknolojileri, metodolojileri, know-howları üstünde çalışıyor, processleri üstünde çalışıyor. Yani bugün mühendislik alanında gördüğümüz mucizevi gelişmeler var da onları üreten üniversitelerin aynı şekilde nasıl kurgulanması gerektiğine dair çalışma olmaz olur mu? Bu çalışmalar yapıldı. Ben bundan 20 sene evvel bu çalışmaların bazılarında katılmıştım. Bugün sürdürülen çalışmalara bakıyorum. O tarihte tespit edilen bazı şeyler gerçekçi ve devam ediyor. O zaman hayal görülüyordu onlar. Bugünde geleceği hazırlayacak önemli koşullar var. 21. yüzyılın yeterliliklerini sağlamayan bir kişi yok. Bunların başında neler geliyor? Bir kere interdisipliner olacaksınız. Yani ben sadece bir tek alanın bilgisine sahibim demekle artık bir üniversite mezunu olamazsınız. O yüzden öğrencilerimiz bakacaklar. Hangi üniversitelerde temel eğitim çok güçlü? Biz Işık Üniversitesinde bir buçuk yılı ortak okutuyoruz. Mühendislik öğrencisi sosyal bilimleri, sosyal bilim öğrencileri pozitif bilimleri tanıyor ve böylece sadece bir tek alanın bilgisiyse değil o alana çoklu açıdan bakmanın yetisini kazanmış olarak devam ediyor. Çok güçlü bir İngilizceniz olmak zorunda.

Ezgi Gözeger Özmemiş: Ben bunun bir örneğiyim aslında hocam. Ben çünkü aslen mühendisim. Doğa bilimleri okuyup sosyal bilimler üzerine çalışan bir örnek olarak karşınızda duruyorum. Sanırım zaten bunun yaşı da yok. Mesela ben de bundan sonra öğrenmeye devam etmek zorundayım.

Hasan Bülent Kahraman: Peki, o zaman şöyle konuşalım. Ben, inşaat mühendisliği ve matematik okudum sonra iktisat asistanı oldum. İktisat mastırı yaptım. Sonra sanat felsefesi ve sanat kuramları mastırı yaptım. Sonra siyasal, siyaset bilimi doktorası yaptım.

Ezgi Gözeger Özmemiş: Maşallah hocam.

Hasan Bülent Kahraman: Yani bugünkü dünya böyle şimdi bir şey söyleyeyim. Benim dönemimde bu model böyle değildi. Ben her birini gidip ayrı ayrı okudum. Hâlbuki bugün ortak çekirdek programda bizim ilk bir buçuk senede Işık Üniversitesinde ilk bir buçuk senede yaptığımız gibi verdiğimiz vakit çocuk bir kere 17 yaşında kendisini ilk defa gerçek bir planda kendini tanıma imkânı buluyor. Matematik birincisi olarak oraya gelmiş, ama birdenbire bakıyor ki öteki alanda yapabileceği çok şey var ve o öteki alan kendisine yani sosyal bilimler alanı kendisine çok hitap ediyor. Bugün “computational social science” diye bir şey var karşınızda yani hesaplamalı toplum bilimleri. Büyük veri analizine dayanan...

Ezgi Gözeger Özmemiş: İşin içine matematiğin girdiği...

Hasan Bülent Kahraman: Hem de ne düzeyde. Veri madenciliğine dayanan çeşitli algoritmalara ve yazılımlara dayanan bir şekilde uluslararası ilişkiler teorisini, siyaset bilim teorisinin, karşılaştırmalı edebiyatın çalışıldığı bir dönemdeyiz. Çocuk birdenbire bakıyor ki matematik alanında yapabileceği çok şey var ve bu ışıkta verdiğimiz o ortak müfredat neticesinde kendi yetilerini buluyor. İkincisi onu söylüyordum; karmaşık problem çözme yetisine sahip olmanız gerekir. Yani dünya sizin önünüze bundan sonra...

Ezgi Gözeger Özmemiş: Hep kriz çıkaracak.

Hasan Bülent Kahraman: Bravo bir kriz, iki hiçbir zaman önünüze basit, tekil, tek boyutlu bir problem çıkarmayacak. Bir problemi çözmek için mutlaka takım çalışması yapacaksınız. Bunun başka izahı yok. Dünyadaki şu gelişmeleri eğer biraz dikkatle gözlemlerseniz bugün şehir, mimarlık dediğimiz alanda şehir planlaması dediğimiz alanda, mühendislik alanlarının, sosyologların, mimarların, şehir plancılarının birlikte oturup çözüm aramaktan başka çaresi var mı karşı karşıya kaldığımız sorunlara?

Ezgi Gözeger Özmemiş: Yok.

Hasan Bülent Kahraman: E o zaman ben sosyoloji veya işletmecilerin aynı şekilde ben sosyoloğum ötekileri bilmem. Böyle bir dünya yok! Önümüze karmaşık problemler gelecek. Biz Işık Üniversitesinde öğrencilere karmaşık problem çözme yetisini kazandırıyoruz ve öğrencilere bir tür yetiler karnesi hazırlıyoruz.

Ezgi Gözeger Özmemiş: Çünkü bu yetkinlik de artık çok konuşulan bir konu haline geldi.

Hasan Bülent Kahraman: Çok bravo bravo.

Ezgi Gözeger Özmemiş: Yani sadece işte siminizin önüne yazılan title yani sizin mühendis mi, doktor mu, avukat mı ki bunlar artık demirbaşlarımız şeklinde sıralanıyor. Peşinden gelecekleri de bilemiyoruz bu arada önümüzdeki elli yıl içerisinde, yüz yıl içerisinde çok hızlı değişen teknolojinin bize tanıtacağı, bizi tanımak zorunda bırakacağı mesleklerin daha isimlerini bilmiyoruz.

Hasan Bülent Kahraman: Şimdi benim hep söylediğim bir söz var. O şu; bilgisayarlar, cep telefonları biz bunların yüzde kaçını kullanıyoruz? En pahalı aygıtlar cebimizde, masamızın üstünde %10'u, 15'i yani onlar yapıyorlar mühendisler bunları gerçekleştiriyorlar. Biz onları kullanma yetisine bile sahip değiliz. Böyle bir dünya olmayacak 21 yüzyıl o yüzden devam edeyim öğrencilerin mutlaka çok güçlü bir İngilizce bilmesi lazım. Bugün kendi alanınızda çok önemli bir insan olabilirsiniz. Eğer İngilizce bilginiz yeterli değilse çok sınırlıdır yapabileceğiniz, ama kendi alanınızda daha ortalama bir birikiminiz var şu ya da bu nedenden ötürü. Ama İngilizceniz çok güçlü mutlaka önünüz diğer formüle nazaran, diğer profile nazaran çok daha açık. Bu ikincisi çok önemli matematiksel düşünmeyi bileceksiniz. 21. yüzyılın yetilerinden konuşuyoruz; matematiksel düşünmeyi bileceksiniz. Bu limit, entegral teorilerini ezberlemek anlamında değil.

Ezgi Gözeger Özmemiş: Ne işe yarıyor bunlar!

Hasan Bülent Kahraman: Analitik düşünme ama matematik büyük bir dil, büyük bir araç bize bu imkânları kazandıran. Dolayısıyla birinci sınıfta ben matematikten nefret ederim, sosyal bilimlere matematik okumamak için geldim diyen öğrencilere bile biz Işık Üniversitesinde matematik dersini öğretiyoruz. Bu onları zora koşturmak için değil. Biraz zora da koşuyoruz o da işin en güzel yanı ama ana mesele onların önlerindeki dönemde çıkış olanağı olmayan bir alanda

kendilerine, ellerine bir araç sağlamak takım çalışması. Bu mümkün değil artık ben tek başıma bir odaya kapanayım, orada kitap okuyayım, kitap yapayım, masa üstünde bir araştırma sürdüreyim böyle bir şey yok! Demin şehir planlama örneğini verdim. Bunun gibi sayısız örnek verebilirim. Türkiye’de öğrenciler orta öğretimden üniversiteye takım çalışması yaparak, bunu bilerek gelmiyorlar. Işık Üniversitesinde birinci senede bu imkânı onlara kazandırıyoruz daha girdikleri yılda Toplumsal Sorumluluk Projesi çerçevesi içinde bunu getiriyoruz. Efendim, bilgisayar okuryazarlığı, yazılım, algoritma yaşama şansınız yok bu kadar basit! Yani bu çok anlamı içinde saklı bir cümle! Ben üniversite mezunuyum ama bu alanlarda yeterli değilim. Kusura bakmayın bu yetileri kazanmak zorundasınız. Ya bunları kendiniz çile çekerek kazanacaksınız ya da size bunları birinci sınıfta ilk girdiğiniz dönemde kazandıran üniversiteleri tercih edeceksiniz. Bugün daha önceki dönemlerin yatay öğrenme sisteminden dikey, düşey öğrenme sistemlerine geçtik. Şu demek eskiden müzik, matematik deminden beri konuştuğumuz gibi sosyal bilimler yetiniz vardı, yeteneğiniz vardı diyelim. Onu derinleştirmekle işinizi bitiriyordunuz yani bir alanın virtüözü olmak. Bir alanın virtüözü olmak hâlâ çok önemli bir şey ama bugün öyle değil. Bugün sahip olduğunuz bilgiyle birden çok alanda ne yapabilirsiniz? Önümüzdeki yüzyılın meselesi bu! Bugün üniversiteye giren öğrencilerim, kardeşlerim bunlar dediğim gibi 21. yüzyılın önümüzdeki 3 çeyreğini yaşayacaklar ve aktif olarak yaşayacaklar. Emeklilik falan hayal ediyorsa bu onlara 22. yüzyılın başında gelecek.

Ezgi Gözeger Özmemiş: Bol şans.

Hasan Bülent Kahraman: Bol şans. Yetmiş beş sene bu söylediğim koşullarda ve bunları kullanarak aşan koşullarda yaşayacaklar. O yüzden tercihler döneminde iki şey söylenebilir bunlara; 1) Mutlaka gönlünüzün çektiği yere gidin. Ben kırk senelik hocayım. Bunun bana öğrettiği, getirdiği şu; bir işi tutkusuyla yapan insanın mutlaka başarılı olduğunu gördüm. Paraysa parayı o kazanır. Şöhretse şöhreti o kazanır. Akademik bir başarıysa akademik başarı gelir onu bulur. Bir kere gönülleri neyi çekiyorsa ona yönelsinler. 2) Mutlaka mutlaka önlerindeki dönemleri düşünsünler. Bakın bugün çok güzel bu meslek meselesini gündeme getirdiniz. Bugün var olan ve çok yönlü olan meslekler önümüzdeki dönemde beş yıl içinde kaybolacak. Dünyada Avrupa Birliğinden tutun, OECD’den tutun diğer büyük kuruluşlara kadar bunların hepsi acaba önümüzdeki dönemde hangi meslekler kaybolacak yerine hangi meslekler gelecek diye çalışıyor. Bunları günü gününe izliyorum. Ortada bir tek sonuç var. Yeni meslekler olacak fakat bu mesleklerin hiçbirisi tek odaklı bir meslek olmayacak. Demirci demirle bir iş yapar öyle bir meslek olmayacak! Bu mutlaka çoklu, birden çok alanın bilgisini içeren meslek olarak karşımıza çıkacak. O yüzden öğrencilerimiz kendilerine bu imkânı kazandıracak üniversiteleri tercih etsinler. Ben Işık Üniversitesinin Rektörüüm, Işık Üniversitesinde hazırladığımız programın özü bu. Çünkü yine 21. yüzyılın önümüzdeki 3 çeyreğinde insanların 3 temel koşula sahip olması gerekecek: *Uyumluluk, koşula uyum sağlama, *Çeviklik oradaki problemi çözmeye hızla odaklanabilmek, *Dayanıklılık, koşullar bugünden yarına değişecek. Siz şunu söyleyemezsiniz “Yahu ben dün bir ev kurdum. Bugün damı akıyor.” Akacak! Dün evi kuracaksınız, bugün damı akacak. Bu yanlış ev inşa ettiğiniz için değil şartlar değişti için. Ha sizin de biraz vizyon eksikliğiniz olduğu için o şartların dünden bugüne değişeceğini de görmek zorundasınız. İşte bu eğitim sistemi, bu üniversite anlayışı size o vizyonu kazandıracak. Ana mesele bu.

Ezgi Gözeger Özmemiş: Anladım hocam. Peki, biz günlerdir üniversite öğrencilerinin tercihleri yaptığı bu dönemde onların sıkıntılarına ayna tuttuğumuz haberleri ekrana taşıyoruz. Özellikle en çok ses getiren haberlerimizden bir tanesinin İstanbul’da okumak ya da herhangi bir büyük şehirde okumaya karar vermekle ilgili maliyeti oluyor. Başta barınma sorunu, sonrasında zaten peşi sıra gelen gıdaya ayrılacak para söz konusu, yola ayrılacak para söz konusu.

Hasan Bülent Kahraman: Tabii.

Ezgi Gözeger Özmemiş: Anadolu'dan öğrenciler büyük şehirlere gelip büyük şehirlerin imkânından sosyal olarak da faydalanmak istiyorlar. Çünkü şimdi biz öğrencilerimize vizyon diyoruz, önümüzdeki yüzyıl diyoruz, takım çalışması diyoruz, ama onların aklında üniversitede “Ne eğlencelere katılacağım, hangi sosyal imkanlardan faydalanabileceğim?” düşüncesi de var. Çünkü üniversitenin böyle bir amaca hizmet ettiği çok önemli bir tarafı da var. Ama tabii ki aileleriyle karşı karşıya geldikleri en önemli konu başlıklarından bir tanesi “para”.

Hasan Bülent Kahraman: Aileleriyle karşı karşıya geliyorlar çünkü Türkiye’de hayat zor ve pahalı.

Ezgi Gözeger Özmemiş: Evet.

Hasan Bülent Kahraman: Üniversite eğitimi pahalı bir eğitim. Dünyanın her yerinde pahalı bir eğitim, Türkiye’de de pahalı bir eğitim. Vakıf üniversiteleri var. Vakıf üniversitelerinin ciddi burs kapasiteleri yaratıyorlar. Bu Türkiye’de bir standart halinde yani ücretli eğitimi üniversite kendisi başka bir kaynakla desteklemedikçe, beslemedikçe iyi öğrenci bulmakta zorluk çekiyor. Türkiye’nin fevkalade diyeceğim kadar iyi devlet üniversiteleri var. Onlar kadar iyi, onlardan çeşitli alanlarda daha yukarıda olan vakıf üniversiteleri var. Bunlar bir havuz, bu havuzun içinde yaşayan öğrenciler hayatın çeşitli güçlükleriyle karşı karşıya gelmek zorundalar. Barınma sorununu Türkiye önemli ölçüde çözdü, ama hâlâ gitmesi gereken yol var. Ben vakıf üniversitelerini biliyorum yurt kapasitesi olmayan vakıf üniversitesi mevcut. Bu da bir bu da bir sözleşme meselesi yani bu bir sır değil. O üniversiteyi tercih eden öğrencimiz bilecek ki orada o üniversitenin kendi sağladığı bir yurt kapasitesi yok ve koşullarını buna göre ayarlayacak. Ana mesele şu deminden beri üniversite eğitiminin 21. yüzyılın son 3 çeyreğindeki veya önümüzdeki 3 çeyreğindeki koşullarını konuştuk. Bunun çoklu bir perspektif getirmesini öngördük. Benim görüşüm bu konuda şudur; üniversitelerin, şehir üniversitesi olması önemlidir, ama kampüs üniversitelerinin getirdiği başka bir şey var. Şunu söyleyeyim, iyi üniversite aynı zamanda öğrencilerine sosyal açıdan profil kazandıran üniversitedir. Sosyal boyutu zayıf olan bir üniversiteden güçlü öğrenci çıkmaz bu kadar basit. Bunun yolu öğrencilerimizin aktif bir biçimde kulüp faaliyetlerine, etkinliklerine katılmasıdır. Üniversitede aldıkları eğitim ve formasyon kadar o kulüplerde hem kendi çalıştıkları alanın dışına dönük ilgilerini oluşturmaları bakımından hem de o arada arkadaşlarıyla yakınlaşarak diğer sosyal ilişkiler kurarak sosyal melekeler kazanmaları bakımından bu önemlidir. Işık Üniversitesi bu iki konuda da çok güçlü bir noktadadır. Bunu öğrencilerimiz hesaba katarak değerlendirmeye alarak tercihlerinde bulunsunlar.

Ezgi Gözeger Özmemiş: Çok teşekkür ediyorum hocam.

Hasan Bülent Kahraman: Ben de çok teşekkür ederim.

Ezgi Gözeger Özmemiş: Sizi dinlemeye doyum olmaz.

Hasan Bülent Kahraman: Sağ olun, teşekkürler o sizin nezaketiniz.

Ezgi Gözeger Özmemiş: Bir reklam mecburiyetimiz var. Bir de size gelen bir mesaj var hemen onu da söyleyeceğim. Çok teşekkürler. Profesör Doktor Hasan Bülent Kahraman yayın konduğumuzdu sevgili izleyenler. Işık Üniversitesi’nin rektörüdür kendisi. Yayın sonuna kadar anlatsa dinleriz diye tahmin ediyorum.

Hasan Bülent Kahraman: Sağ olun.

*** Video burada sona eriyor. ***